

3. Примостка Л. О. Банківські ризики: теорія та практика управління: Монографія / Л. О. Примостка, О. В. Лисенко, О. О. Чуб та ін. — К.: КНЕУ, 2008. — 456 с.

Канов О. О.,

д.е.н., доцент,

Кримський економічний інститут

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Не зважаючи на значні досягнення у вивченні механізмів державного регулювання національних економік, накопичений досвід багатьох країн світу відносно засобів коригування розвитку в умовах економічного спаду, вчені продовжують шукати нові важелі управління національним господарством з урахуванням нових реалій діяльності, пропонують оновити та вдосконалити існуючі інструменти втручання держави в соціально-економічні процеси.

Державне регулювання економіки взагалі та антикризове управління економікою зокрема — це дійсно складна теоретична та практична проблема. Звичайно, як і раніше багато вчених пропонують кардинально обмежити соціально-економічну діяльність держави. Відомий прихильник ринкової економіки американський економіст М. Фрідман у своїх останніх працях продовжував наполягати на тому, що широке використання держави у економічному розвитку чревате загрозою макроекономічній стабільності [1, с. 26]. Головна мета рекомендації німецьких консультантів з питань проведення економічних реформ в Україні складається в необхідності кардинального зменшення участі держави в господарській діяльності, в проведенні широкомасштабній приватизації, в зменшенні соціальних зобов'язань держави перед населенням та т. ін. [2, с. 110—111]. Основна помилка, на нашу думку, багатьох фахівців, які вивчають ринкові перетворення в нашій країні та інших трансформаційних суспільствах, міститься в ігноруванні реального стану економіки країни. Збільшення чи зменшення регулюючої ролі держави в країнах з розвитою ринковою

економікою та в країнах зі слабкими ринковими відносинами — це дві великі різниці.

Між тим, значна більшість науковців вважає що державне регулювання національних економік зберігає своє значення на даному етапі соціально-економічного розвитку країн. Дискусія видних російських та українських вчених, яка відбулася в рамках міжнародній науковій конференції «Модернізація економік Росії та України» у 2010 р., показала, що невдачі перебудови наших економік полягають у тім, що ми сліпо прийняли парадигму лібералізму без обмежень. Без державного управління, без важелів неринкового характеру, підкреслює Е. Н. Лібанова, неможливо забезпечити будівництво нової, ефективної, модернізованої економіки [3, с. 10].

Дійсно, регулююча роль держави в останні двадцять років була зведена до другорядних функцій. Вона втратила спроможність визначати напрями розвитку, а приватнопідприємницький сектор виявився не здатним брати на себе вирішення гострих проблем соціально-економічного розвитку. Тому в останній час науковці приділяють більш уваги вивченню різних аспектів регулювання національного господарства, розглядають ключові детермінанти забезпечення макроекономічної стабілізації та сталого економічного розвитку.

Вітчизняні та зарубіжні науковці називають різні чинники впливу на сучасний стан економічного та соціального розвитку країн. З одного боку, деякі автори звертають увагу переважно на внутрішні обставини розвитку національного господарства [4, 5]. З другого боку, фахівці підкреслюють значення зовнішніх факторів впливу на стан справ в економіці тієї чи іншої країни [6, 7].

Звичайно, з метою розв'язання складних соціально-економічних проблем, усебічного врахування приватних, колективних і суспільних інтересів держава намагається приймати адекватні та обґрунтовані рішення. Вибір методів і засобів державного регулювання економіки залежать від діяльності апарату державного управління, розвитку наукових досліджень у цієї галузі. Як звісно, реалізація соціально-економічної політики — це складний та суперечливий механізм управління національним господарством. Ми бачимо, що у деяких випадках держава нездатна забезпечити ефективний вплив на розподіл обмежених ресурсів. Тому подальша розробка теорії та вивчення практики державного управління соціально-економічними процесами, та пошук механізмів впливу держави на діяльність економічних агентів є одним з найважливіших завдань економічної науки.

Тут доречно нагадати, що ще Дж. Кейнс, розглядаючи питання державного втручання в економіку, підкреслював, що неможливо уникнути помилок у передбаченні економічного розвитку як при функціонуванні особистій ініціативі, так і при централізованому прийнятті рішень [8, с. 347]. Крім того, існують певні розбіжності у теоретичному та нормативному підходах до ідентифікації економіки конкретної країни з економікою ринкового чи змішаного типу. З теоретичних міркувань економіка розвинених країн світу є змішаною. Економісти навіть розрізняють кілька моделей змішаної економіки: американську ліберальну модель господарювання, шведську модель соціальної ринкової економіки тощо. Виходячи з нормативних позицій деякі фахівці економіку провідних країн світу все ж таки вважають ринковою. Через це з'являються і різні механізми державного регулювання економіки, різні підходи до розмірів втручання держави у соціально-економічні процеси. Взагалі встановити оптимальне співвідношення ринку і держави, як справедливо підкреслюють деякі автори, дуже непросто [9, с. 14].

На нашу думку, в сучасних умовах існують фактори, які зменшують ефективність державних антикризових управлінських рішень у сфері регулювання національної економіки.

По-перше, ефективність державного управління взагалі та антикризового зокрема обмежено високим рівнем розвитку глобалізаційних процесів у сучасних умовах. Національні уряди значною мірою втратили важелі впливу на соціально-економічний розвиток своїх країн. В умовах високого рівня міжнародної інтеграції багато заходів державного регулювання прямо чи побіч детерміновані світовими фінансово-економічними інститутами. Навіть мова йде про застарілість державних суверенітетів, які заважають подальшому розвитку глобальних тенденцій у міжнародних економічних відносинах.

Органи державної влади не здатні повністю контролювати національний економічний простір. Тому втручання держави в національну економіку повинно здійснюватися з урахуванням вимог глобальних ринків, світових і регіональних інтеграційних об'єднань.

По-друге, на якість управлінських рішень держави суттєво впливає обмеженість інформації про зовнішнє глобалізоване середовище. В економічній політиці держави необхідно враховувати не тільки внутрішні макроекономічні дані, але й комплекс індикаторів розвитку глобального економічного простору. Але в теорії та практиці державного регулювання не розроблена дієва методологія поєднання національних і глобальних інструментів протидії антикризовим явищам.

Література

1. Фридман М. Капитализм и свобода / Пер. с англ. — М.: Новое издательство, 2006. — 240 с.
2. Зрушення до ринкової економіки. Реформи в Україні: погляд с середини / [Байройтер У., Вайсенбургер У., Вінценц Ф. та ін.]; За ред. Л. Гоффманна і А. Зіденберга. — К.: Фенікс, 1997. — 287 с.
3. Либерализм и модернизация (по материалам «круглого стола» // Экономика Украины. — 2010. — №8. — С. 4—25.
4. Алимов О.М. Технології управління стратегічним потенціалом розвитку України / О.М. Алимов, В.В. Микитенко // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — № 10. — С. 25—31.
5. Богуш Л.Г. Державні соціальні стандарти в управлінні соціально-економічним розвитком України / Л.Г. Богуш // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — № 9. — С. 17—25.
6. Вироблення державної політики. Аналітичні записки / Укл. О.І. Кілієвич, В.Є. Романов. — К.: Вид-во К.І.С., 2003. — 346 с.
7. Малий І.Й. Розвиток економіки і держави: від політичної економії до науки управління / І.Й. Малий // Економічна теорія. — 2010. — №7. — С. 16—23.
8. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. — М.: Гелиос АРВ, 2002. — 352 с.
9. Болдуєв М.В. Державне управління як фактор розвитку економіки країни / М.В. Болдуєв // Актуальні проблеми державного управління. — 2008. — №2 (34). — С. 11—17.

Кирилич Ю. В.,

аспірант,

Львівський національний університет
імені Івана Франка

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що фінансова лібералізація є складним і суперечливим процесом. Проте, як і кожен явище має свої переваги та недоліки. Визначимо, в чому полягає користність можливої фінансової лібералізації.

Сучасні дослідники виділяють такі переваги лібералізації національного ринку фінансових послуг: